CHOROBY RZEPAKU

Zgorzel siewek

Patogeny porażają rośliny tuż po wykiełkowaniu. Na podziemnej części siewki pojawiają się brunatne przebarwienia, które z czasem zaczynają zajmować cały obwód organu. Następuje przewężenie łodyżki, która ostatecznie czernieje. W efekcie liścienie i pierwsze liście nawet przy najmniejszych niedoborach wody zaczynają więdnąć, a roślina zamiera.

Zgorzel siewek
(kompleks patogenów)

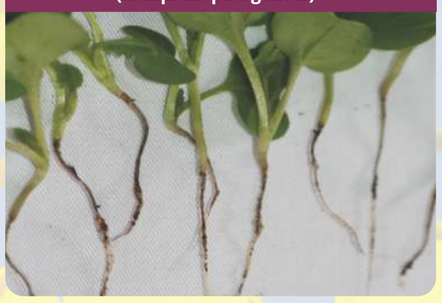

Sucha zgnilizna kapustnych

Patogen poraża rośliny przez cały sezon wegetacyjny. Jesienią na liścieniach i liściach, a wiosną także na szyjkach korzeniowych, łodygach i łuszczynach powstają beżowopopielate plamy z czarnymi punktami na powierzchni (piknidiami). Plamy stopniowo zasychają i murszeją. Porażone rośliny są narażone na przemarzanie, a w okresie dojrzewania się wyłamują.

Sucha zgnilizna kapustnych
(*Plenodomus lingam, P. biglobosus*)

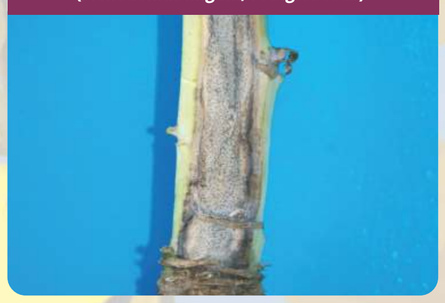

Zgnilizna twardzikowa

Patogen poraża rzepak zwykle w okresie kwitnienia. Na łodygach i łuszczynach widoczne są białoszare, wgłębione plamy, pokryte białą, watowatą grzybnią, która przerasta również ich wnętrze. Ze zbitej grzybni tworzą się czarne, grubościenne struktury przetrwalnikowe – sklerocja. Porażone łodygi bieleją, całe rośliny żółkną i zamierają.

Zgnilizna twardzikowa
(*Sclerotinia sclerotiorum*)

Czerń krzyżowych

Patogeny mogą porażać rośliny we wszystkich fazach wzrostu. Porażają liścienie, liście, łodygi i łuszczyny. Na liściach widoczne są owalne, ciemne, zwykle koncentrycznie strefowane plamy z żółtą obwódką. Łuszczyny i łodygi pokryte są czarnymi, zagłębionymi plamami. Porażone liście stają się żółtobrunatne i zamierają, a łuszczyny przedwcześnie zasychają i pękają.

Czerń krzyżowych
(*Lewia* spp.)

Szara pleśń

Patogen może porażać rośliny we wszystkich fazach rozwojowych rzepaku. Objawy choroby w postaci jasnoszarych, wodnistych plam, pokrytych szarym nalotem grzybni i zarodników mogą być widoczne na liściach, łodygach, łuszczynach i kwiatach. Porażone liście i łodygi stopniowo gniją, a łuszczyny przedwcześnie zasychają i pękają.

Szara pleśń
(*Botryotinia fuckeliana*)

Cylindrosporioza roślin kapustnych

Objawy choroby najczęściej widoczne są dopiero wiosną. Na liściach pojawiają się plamy w postaci koncentrycznie ułożonych, białych, drobnych skupisk zarodników. Skórka w tych miejscach pęka, a liście ulegają deformacji i zamierają. Na łodygach widoczne są podłużne, jasnobrunatne plamy z ciemną obwódką. Porażone łuszczyny przedwcześnie dojrzewają.

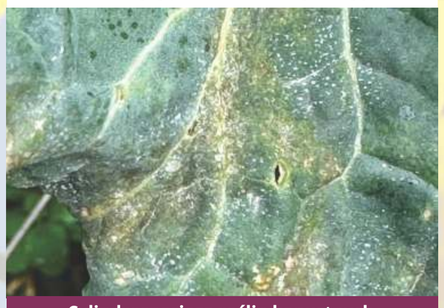

Cylindrosporioza roślin kapustnych
(*Pyrenopeziza brassicae*)

Mączniak rzekomy krzyżowych

Patogen może porażać rzepak w różnych fazach rozwoju rośliny, ale najgroźniejsza jest infekcja liścieni i pierwszych liści wschodzących roślin. Na dolnej stronie blaszki liściowej widoczny jest biały, mączysty nalot, a na górnej nieregularne, żółte lub żółtobrunatne przebarwienia. Silnie porażone rośliny zamierają.

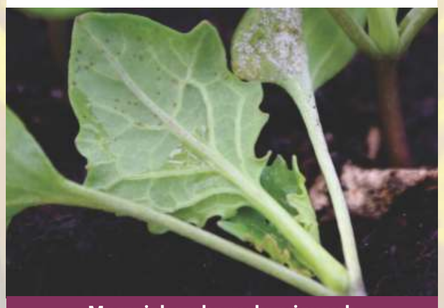

Mączniak rzekomy krzyżowych
(*Hyalopeonospora brassicae, H. parasitica*)

Mączniak prawdziwy rzepaku

Patogen poraża wszystkie nadziemne części roślin przez cały okres wegetacji, ale objawy choroby są najczęściej widoczne pod koniec dojrzewania rzepaku. Na górnej stronie blaszki liściowej pojawia się biały, mączysty nalot grzybni. Silnie porażone liście żółkną i stopniowo zamierają. Podobne objawy występują na łodygach i łuszczynach.

Mączniak prawdziwy rzepaku
(*Erysiphe cruciferarum*)

Kiła kapusty

W wyniku porażenia na korzeniach powstają narośle – pojedyncze lub liczne guzy o kształcie owalnym lub nieregularnym. Początkowo guzy są białokremowe i suche, następnie stopniowo brunatnieją i gniją. Części nadziemne więdną, żółkną lub czerwienieją. Na wiosnę obserwuje się przyspieszone pąkowanie i kwitnienie porażonych roślin.

Kiła kapusty
(*Plasmodiophora brassicae*)

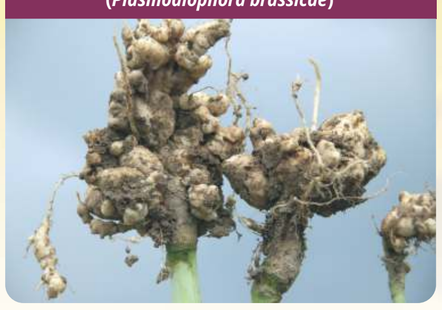

Werticilioza rzepaku

Objawy porażenia widoczne są zwykle od okresu kwitnienia rzepaku. Liście żółkną nierównomiernie: jedna połowa przybiera barwę żółtą, a druga pozostaje zielona. Na łodygach pojawiają się wgłębione, słomkowe smugi. Kutikula w tych miejscach pęka i łatwo można ją odrywać pasami. Na porażonych pędach widoczne są drobne, czarne punkty – mikrosklerocja grzyba.

Werticilioza rzepaku
(*Verticillium dahliae, V. longisporum*)

Biała plamistość liści

Chorobę można zaobserwować przez cały okres wegetacji: od fazy rozety do zbioru rzepaku. Na liściach występują beżowobiałe, nieregularne, często rozległe plamy z brunatną obwódką. Plamy stopniowo łączą się, a liść zamiera. Na łodygach widoczne są wydłużone przebarwienia, w środku jasne z ciemną obwódką.

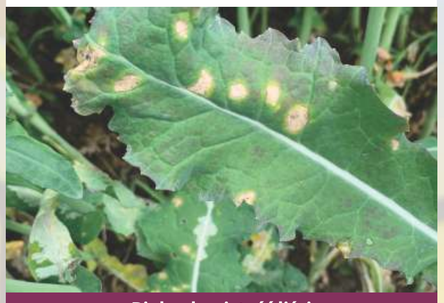

Biała plamistość liści
(*Pseudocercosporella capsellae*)

Żółtaczka rzepy

Wirus powoduje antocyjanowe przebarwienia, najpierw na brzegach liści, a następnie obejmujące całą blaszkę liściową. Pierwsze objawy widoczne są zwykle już jesienią, a ich nasilenie występuje po wiosennym ruszeniu wegetacji. Wiosną przebarwione rośliny karłowacieją. Wektorami wirusa są mszyce, które żerują na roślinach rzepaku.

Żółtaczka rzepy
(turnip yellows virus, TuYV)

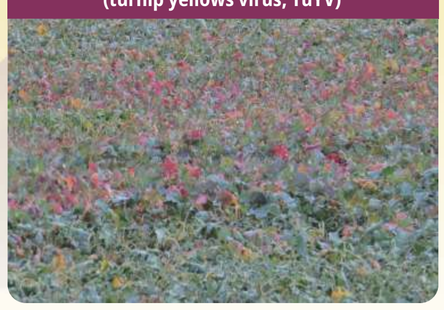

Autorzy fotografii: Ewa Jajor, Marek Korbas, Katarzyna Trzmiel, Jakub Danielewicz

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
www.gov.pl/web/rolnictwo

Opracowano w ramach dotacji celowej z budżetu państwa na rok 2025,
na realizację zadania 1.11 pn. „Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy o integrowanej ochronie roślin”

INSTYTUT OCHRONY ROŚLIN
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY
www.ior.poznan.pl